

TEZA:

Pomimo tego, że obwiniony radca prawny nie zadośćuczynił wymogom przepisów uchwały dot. doskonalenia zawodowego, to z uwagi na wykonywanie pracy wykładowcy w zakresie prawa cywilnego i administracyjnego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał, że jego postępowanie nie spełnia przesłanek deliktu dyscyplinarnego i uniewinnił radcę prawnego od zarzucanego mu czynu. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny istniejące w sprawie wątpliwości rozstrzygnął, stosując odpowiednio art. 5 §2 k.p.k., w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, na korzyść obwinionego, prawidłowo je uzasadniając a argumentację tę podzielił Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

WO-40/23

ORZECZENIE

z dnia 23 maja 2023 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Rady Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodnicząca: S WSD Marta Stryjek

Sędziowie: S WSD Mariusz Bochenek
S WSD Wiesław Kmiotek /sprawozdawca/

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Moniki Marukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2023 roku na rozprawie sprawy radcy prawnego K. L. nr wpisu ...,

obwinionego o to, że nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego i uzyskał 32 z 40 wymaganych od niego punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku – czym naruszył obowiązek dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne a także obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych

tj. popełnił czyn z art. 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w związku z § 11 Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku

na skutek odwołania Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych wniesionego w całości na niekorzyść obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 31 maja 2022 roku w sprawie o sygnaturze akt: D 28/22/P, na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych i art. 437 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego

orzeka:

1. zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy,
2. kosztami postępowania obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 31 maja 2022 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izbie Radców Prawnych, sygn. akt: D 28/22/P, /**Sąd I instancji**/, uniewinnił radcę prawnego K. L., nr wpisu ... (dalej: „**obwiniony**”) obwinionego o to, że będąc radcą prawnym nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku szkolenia zawodowego w IV cyklu szkoleniowym, (lata 2018-2020) uzyskując 32 punkty szkoleniowe na 40 punktów wymaganych tj. przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych, (dalej **URP**), w zw. z art.14 ust 2 i art. 61 ust 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: **KERP**) oraz § 11 Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (dalej: „**Regulaminu Doskonalenia**”) oraz obciążył kosztami postępowania dyscyplinarnego w sprawie, w kwocie 1500,00 zł, Okręgową Izbę Radców Prawnych.

Rozstrzygnięcie to zapadło w następującym stanie faktycznym i prawnym

Obwiniony miał obowiązek uzyskania minimum 40 punktów w cyklu szkoleń 2018-2020, z czego, stosownie do informacji Kierownika Szkolenia Radców Prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych, (dalej **OIRP**), z dnia 09 lipca 2021 roku, znak sprawy: R 271/21/P/AL zgromadził 32 punkty.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w następstwie zawiadomienia Dziekana OIRP o tym fakcie, postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2021 roku wszczął dochodzenie w tej sprawie a po jego zakończeniu dnia 28 lutego 2022 roku skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i ukaranie.

Uzasadniając wniosek podał, iż obwiniony nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego, uzyskując jedynie 32 punkty szkoleniowe, w trakcie dochodzenia obwiniony składając wyjaśnienia nie przyznał się do zarzucanego mu czynu, nie pamiętał ile punktów szkoleniowych w tym cyklu zgromadził a także dodał że jest wykładowcą prawa w Wyższej Szkole (...) w (...) na studiach podyplomowych i prowadzi wykłady z zakresu prawa i jego zdaniem prowadzenie wykładów ze studentami jest formą doskonalenia zawodowego, spełniającą przesłanki przepisu § 4 ust 1 pkt 1 Regulaminu Doskonalenia.

Sąd I instancji ustalił, co następuje:

Na rozprawie obwiniony przedłożył dokumenty takie jak: umowa o stałe świadczenie usług edukacyjnych zawarta pomiędzy Wyższą Szkołą (...) w (...) a obwinionym z dnia 23.02.2018 r. na okres od dnia 23.02.2018r. do dnia 1.07.2018r. oraz plan zajęć na studiach podyplomowych w okresie od października 2018r. do czerwca 2020r., z których wynikało, że obwiniony prowadził zajęcia na Wyższej Szkole (...) w (...), co potwierdziło jego oświadczenia składane na rozprawie. Sąd I instancji dał wiarę wszystkim dokumentom włączonym w poczet materiału dowodowego, ponieważ żaden z uczestników postępowania nie podważał ich wiarygodności, ani prawdziwości. Pomimo tego, że obwiniony nie zadośćuczynił wymogom przepisów uchwały dot. doskonalenia zawodowego to z uwagi na wykonywanie pracy wykładowcy w zakresie prawa cywilnego i administracyjnego Sąd I instancji uznał, że jego postępowanie nie spełnia przesłanek deliktu dyscyplinarnego. Jak wynika z dokumentów przedłożonych przez obwinionego prowadził on zajęcia w okresach od dnia 5 października 2018 r. do dnia 2 czerwca 2019 r. oraz od dnia 4 października 2019 r. do dnia 21 czerwca 2020 r. na studiach podyplomowych.

Wprowadzie przepis §4 ust. pkt 1 Regulaminu Doskonalenia wskazuje na prowadzącego zajęcia i wykładowcę w różnych formach doskonalenia zawodowego radców prawnych, to trudno uznać, że prowadzenie wykładów z zakresu prawa na uczelni wyższej nie przyczyniało się do realizacji szkoleniowego obowiązku zawodowego. Tym bardziej, że obwiniony przygotowując się do zajęć musiał uwzględniać wszelkie zmiany przepisów w obszarze kilku dziedzin prawa, a także pozostawać na bieżąco w zakresie orzecznictwa

i poglądów komentatorów dzięki czemu niewątpliwie poszerzał własną wiedzę. Stwierdził dalej Sąd I instancji, iż należy również w tym przypadku wziąć pod uwagę, że prowadzenie zajęć trwało przez niemalże cały cykl szkoleniowy 2018 - 2020. W tym czasie obwiniony przeprowadził 40 godzin zajęć na studiach podyplomowych. Sąd I instancji również wziął pod uwagę, że w niniejszej sprawie liczba brakujących obwinionemu punktów szkoleniowych w stosunku do uzyskanych przez niego (32), a także do wymaganych przepisami Regulaminu Doskonalenia jest nieznaczna. Biorąc powyższe pod uwagę uniewinnił obwinionego od zarzucanego mu czynu niewykonania obowiązku szkoleniowego w IV Cyklu Szkoleń Zawodowych, obciążając kosztami prowadzonego postępowania dyscyplinarnego OIRP

Od orzeczenia Sądu I instancji z dnia 31 maja 2022 roku, sygn. D 28/22/P, odwołanie, w terminie, i na niekorzyść obwinionego, wniósł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP, zaskarżając je w całości i zarzucając:

Obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 URP w zw. z art. 14 ust 2 i art. 61 ust 2 KERP oraz § 11 Regulaminu Doskonalenia poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że jakkolwiek obwiniony nie uczynił zadość wymogom przepisów dotyczących doskonalenia zawodowego, to jednakże jego zachowanie nie spełnia jednocześnie przesłanek deliktu dyscyplinarnego, podczas gdy z materiału zgromadzonego w aktach postępowania jednoznacznie wynika, że obwiniony nie uzyskał minimalnej wymaganej liczby punktów szkole. nowych uzyskując 32 na 40 wymaganych, co jest równoznaczne z niewypełnieniem przez niego obowiązku doskonalenia zawodowego,

2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 URP w zw. z art 14 ust 2 KERP oraz §4 ust 1 pkt. 1 Regulaminu Doskonalenia poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że postępowanie obwinionego nie spełnia przesłanek deliktu dyscyplinarnego z uwagi na fakt, iż prowadzenie przez obwinionego wykładów z zakresu prawa na uczelni wyższej przyczyniło się do realizacji szkoleniowego obowiązku zawodowego, podczas gdy z materiału zgromadzonego w aktach postępowania jednoznacznie wynika, że obwiniony prowadził w toku IV cyklu szkoleniowego wykłady w Wyższej Szkole (...) z zakresu prawa podstaw prawa i postępowania administracyjnego oraz wybranych zagadnień z zakresu prawa rodzinnego i spadkowego dla innych grup zawodowych niż prawnicy, co nie stanowi wypełnienia obowiązku szkoleń zawodowych radcy prawnego, a w konsekwencji prowadzenie takich zajęć przez Obwinionego nie powinno zostać mu zaliczone na poczet obowiązkowych szkoleń co jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego,

3. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 URP w zw z art. 14 ust.2 i art. 61 ust 2 KERP, oraz § 7 ust. 1 i § 11Regulaminu Doskonalenia poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że liczba brakujących obwinionemu punktów szkoleniowych w stosunku do uzyskanych przez niego 32 punktów, tj. 8 brakujących punktów szkoleniowych jest nieznaczna, podczas gdy przepisy wymagają, aby radca prawny uzyskał w toku cyklu szkoleniowego 40 punktów szkoleniowych, na co radca prawny ma 3 lata, co jest okresem na tyle długim, że wypełnienie tego obowiązku nie powinno wiązać się dla obwinionego z nadmiernymi trudnościami, a brak jest jakichkolwiek przesłanek łagodzących po stronie obwinionego, w przypadku zaistnienia których niewypełnienie obowiązku szkoleniowego w IV cyklu szkoleniowym mogłoby być uzasadnione.

4. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 64 ust. 1 URP w zw. z art. 14 ust 2 i art. 61 ust 2 KERP, oraz § 2 ust. 3 i § 4 ust. 1Regulaminu doskonalenia poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że doskonaleniem zawodowym radców prawnych może być prowadzenie wykładów w Wyższej Szkole (...) z zakresu podstaw prawa i postępowania administracyjnego oraz wybranych zagadnień z zakresu prawa rodzinnego i spadkowego dla innych grup zawodowych niż prawnicy, podczas gdy z przepisów Regulaminu jednoznacznie wynika, iż celem wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego jest doskonalenie zawodowe, czyli poszerzanie wiedzy, a nie nauka podstawowej nauki prawa, czym jest prowadzenie wykładów dla podmiotów niebędących prawnikami, co w konsekwencji powinno doprowadzić do uznania, iż obwiniony nie wykonał ciężącego na nim obowiązku szkoleniowego.

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia , na podstawie art. 427§1 kpk i art 437§1i2 kpk w związku z art 74¹ URP wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uznanie obwinionego winnym nie wypełnienia obowiązku szkoleniowego w IV cyklu szkoleń i wymierzenie mu kary wymienionej w art 65 ust 1 pkt 1 URP – kary upomnienia oraz obciążenia kosztami postępowania

Uzasadniając zarzuty Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP wskazał, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest błędne, a zaskarżone orzeczenie nie odpowiada w tym zakresie prawu i winno zostać zmienione. W odwołaniu podkreślono, że obwiniony prowadził wykłady w Wyższej Szkole (...) w (...), gdzie wykłady te prowadzone były dla osób niebędących prawnikami, a o szkoleniu prawników nie świadczy bowiem treść Umowy o stałe świadczenie usług edukacyjnych zawartej w dniu 23 lutego 2018 r. pomiędzy obwinionym a Wyższą Szkołą (...) w (...), która odnosi się do studentów w swojej treści. Co więcej o powyższym świadczy sama nazwa prowadzonych wykładów („Podstawy prawa zobowiązań”, Podstawy prawa i postępowania administracyjnego”, Część ogólna prawa

cywilnego”, „Wybrane zagadnienia z zakresu prawa rodzinnego i spadkowego”). W ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP oczywiste jest to, że wykłady z uwagi choćby na swoją nazwę, nie mogły być kierowane do prawników, ponieważ dotyczyły podstaw prawa. Co więcej, Stanowisko Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie wyjaśnienia niektórych wątpliwości związanych ze stosowaniem uchwały nr 307 B/VII/2008 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 06 czerwca 2008 roku w sprawie określenia zasad wypełniania przez radcę prawnego obowiązku brania udziału w szkoleniach zawodowych (dalej: **Stanowisko**), jakkolwiek zajęte zostało na gruncie obowiązywania jednej z poprzednich wersji Regulaminu, to w dalszym ciągu pozostaje aktualne. Zgodnie z przedstawionym w/w Stanowiskiem prowadzenie wykładów z zakresu prawa dla innych grup zawodowych niż prawnicy nie mieści się w pojęciu wypełniania obowiązku szkoleń zawodowych i jakkolwiek ostatecznie każdy przypadek należy oceniać indywidualnie, to Stanowisko wskazywało, że nie należy stosować w tym zakresie wykładni rozszerzającej.

Za chybione w ocenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP uznać należy stanowisko Sądu I Instancji, iż liczba brakujących Obwinionemu punktów szkoleniowych w stosunku do uzyskanych przez niego 32 punktów, tj. 8 brakujących punktów szkoleniowych jest nieznaczną. Przepisy Regulaminu jednoznacznie wymagają, aby radca prawny uzyskał w toku

cyklu szkoleniowego jedynie 40 punktów szkoleniowych, na co każdy radca prawny ma 3 lata, co jest okresem na tyle długim, że wypełnienie tego obowiązku nie powinno wiązać się dla obwinionego z nadmiernymi trudnościami. Obwiniony nie przedstawił żadnych okoliczności, które mogłyby uzasadniać niewypełnienie obowiązku szkoleniowego w IV cyklu szkoleniowym w części. Brak jest więc jakichkolwiek przesłanek łagodzących po stronie obwinionego w tym zakresie. Obwiniony nie uzyskał minimalnej wymaganej liczby punktów szkoleniowych uzyskując 32 na 40 wymaganych, co jest w konsekwencji równoznaczne z niewypełnieniem przez niego obowiązku doskonalenia zawodowego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 433 §1 k.p.k., w związku z art. 74¹ URP, Sąd Odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje.

W niniejszej sprawie, w ocenie WSD, nie zachodzą przyczyny do zmiany bądź uchylenia orzeczenia Sądu I instancji, albowiem odwołanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP nie jest zasadne.

Bezsporne jest, iż obwiniony w IV cyklu szkoleniowym (lata 2018-2020) uzyskał, uczestnicząc w zajęciach organizowanych przez organy samorządu radców prawnych, 32 punkty szkoleniowe.

Nie jest kwestionowane także i to, że obwiniony w okresie tym był wykładowcą w szkole wyższej, prowadząc ze studentami zajęcia zakresy prawa cywilnego, administracyjnego, rodzinnego oraz spadkowego.

Sąd I instancji w zaskarżonym orzeczeniu przyjął, iż prowadzenie wykładów z zakresu prawa na uczelni wyższej, jakkolwiek nie dla radców prawnych, przyczyniało się do realizacji szkoleniowego obowiązku zawodowego.

Powyższe ustalenie uznane zostało przez odwołującego się Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP za podstawę odwołania, stanowiąc, w jego ocenie, obrazę przepisów prawa materialnego tj. art.64 ust 1 URP oraz art. 14 ust 2 i art.61 ust 2 KERP oraz § 4 ust 1 pkt 1 Regulaminu Doskonalenia.

Wskazać należy, iż obowiązek doskonalenia zawodowego wynika z przepisów rangi ustawowej. Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy URP, a przede wszystkim art. 64 tej ustawy, w którym określono, jakie zachowania radców prawnych i aplikantów radcowskich uznawane są za delikty dyscyplinarne. Stosownie do art. 64 ust. 1 URP. radca prawny odpowiadać może dyscyplinarnie za czyny sprzeczne m. in. z zasadami etyki radcy prawnego. Z kolei zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 KERP radca prawny ma obowiązek dbać o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne i jest obowiązany brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. Na podstawie art. 60 pkt 8 lit. h URP. Krajowa Rada Radców Prawnych uchwałą Nr 103/IX/2015 z dnia 11 grudnia 2015 roku uchwaliła Regulamin Doskonalenia. Według § 7 ust. 1 Regulaminu Doskonalenia obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony, jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych.

Zgodnie z treścią § 4 ust 1 pkt 1 Regulaminu Doskonalenia wypełnienie obowiązku doskonalenia zawodowego odbywa się m. in. poprzez „1) udział w charakterze (...) prowadzącego zajęcia, wykładowcy (...) w różnych formach doskonalenia zawodowego z zakresu prawa (...).

Na taką formę doskonalenia zawodowego wskazywał w trakcie postępowania dyscyplinarnego obwiniony, uznając prowadzenie zajęć ze studentami z zakresu prawa za spełnienie tegoż obowiązku. Sad I instancji argumentację obwinionego uznał za trafną i wystarczającą do przyjęcia, iż wypełnił on obowiązek doskonalenia zawodowego nie popełniając tym samym deliktu dyscyplinarnego. Pogląd ten Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela.

Przywołana wyżej literalna treść przepisu § 4 ust 1 pkt 1 Regulaminu Doskonalenia nie zawiera wyłączeń w takim brzmieniu jak obecnie obowiązujący Regulamin Doskonalenia stanowiący załącznik do uchwały nr 209/X/2020 KRRP z dnia 24 października 2020 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, o treści:

„ § 4 ust 1 pkt 1) udział w charakterze słuchacza, uczestnika, prowadzącego zajęcia wykładowcy(...) z wyłączeniem prowadzenia zajęć przeznaczonych wyłącznie dla uczestników, którzy nie są członkami samorządów zawodowych prawników”

Niewątpliwie nieostre sformułowania poprzednich uchwał w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych wzbudzały pewne kontrowersje, czego efektem stała się konieczność zajmowania w sprawie tej stanowisk i wydawania opinii przez organy samorządu radcowskiego.

Stanowiska te i opinie , przytaczane w treści odwołania mają jednakże inną rangę i nie stanowią odpowiednika uchwał Krajowej Rady Radców Prawnych. Właściwej do wydawania Regulaminu Doskonalenia.

Obecny kształt zapisu dotyczącego prowadzenia zajęć dla słuchaczy nie będących członkami samorządów zawodowych prawników jest precyzyjny i nie wymagający dodatkowej interpretacji.

Wskazując na powyższe niejasności zapisów Regulaminu Doskonalenia, a także wykonywanie pracy wykładowcy w zakresie prawa cywilnego i administracyjnego trudno przyjąć, że obwiniony w sposób świadomy, po uzyskaniu 32 punktów szkoleniowych, zaprzestał dalszego doskonalenia zawodowego, dopuszczając się deliktu dyscyplinarnego .Doskonalenie to kontynuował prowadząc wykłady ze studentami szkół wyższych z zakresu prawa, także wymagającymi przygotowania i stałego poszerzania zakresu wiedzy prawniczej, uwzględniającej także zachodzące w prawie zmiany.

Z akt sprawy wynika także , że obwiniony w II cyklu szkoleń zawodowych uzyskał 80 punktów a w III cyklu punktów 46 punktów / na 30 wymaganych w tym okresie/ / K-3 akt/.

Słusznie zatem Sąd I instancji istniejące w sprawie wątpliwości rozstrzygnął, stosując odpowiednio art. 5 §2 kpk, na korzyść obwinionego, prawidłowo je uzasadniając i argumentację tę WSD w obecnym składzie w pełni podziela.

Z tych względów, na podstawie art. 437 § 1 kpk w związku z art. 74¹ pkt 1 URP należało postanowić jak w sentencji.